

Sėdi pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: naujosios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vykdomasis vicepirmininkas Stasys Barzdukas, jaunimo vicepirmininkė Milda Lenkauskienė, pirmininkas Juozas Bačiūnas, Švietimo pirmininkas Antanas Rinkūnas; stovi antroje eilėje dr. Vytautas Majauskas, finansų vicepirmininkas; dr. Ant. Butkus, informacijos vicepirmininkas, dr. N. Brazaitis, visuomeninių reikalų vicepirmininkas; Antanas Gailiūšis, sekretorius ir išdalininkas dr. Antanas Klimas, Kultūros Tarybos pirmininkas.

Trečioji PLB-nės Valdyba susirinko pirmojo posėdžio rugsėjo 21–22 dienomis Clevelande. Posėdyje ji pasiskirstė pareigomis, autarė tęsti buvusios valdybos darbus, kaip menininkų išvykimą į Pietų Amerikos lietuvių kolonijas, aptarė sudarymą Jaunimo sekcijos, Švietimo Tarybos, specialios finansų sekcijos, Kultūros Tarybos įtraukiamą lietuvių mokslininkų, rašytojų muzikų, teatralų atstovų, skatinamą spaudos bei radijo bendruomenės idėjas, švietimo ir t.t.

MŪSŲ KULTŪRINIO PENKMEČIO PLANAS

III-me Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime buvo daug kalbėta, svarstyta, diskutuota apie mūsų lietuvių kultūros išlaikymo, kėlimo, plėtimo rūpesčius ir švietimo reikalus. Pasinaudojant tais svarstymais turimais patyrimais ir dar nė prieš metus laiko įvykusio III Liet. Kultūros Kongreso daviniais Seimas priėmė šiuos nutarimus, tartum kultūros ir švietimo penkmečio planą Liet. Bendruomenės organų, padalinių ir narių veiklai:

KULTŪROS BARE

Seimas ypačiai vertina laisvojo pasaulio lietuvių kultūrinę kūrybą ir skatina visus lietuvius remti ją: pirkti ir skaityti grožinės literatūros mokslo veikalus dalyvauti koncertuose, parodose, spektakliuose ir kt., materialiai remti kūrybinius užsimojimus:

Seimas prašo PLB kultūros tarybą kreipti dėmesį į šiuos kultūrinis uždavinius:

— moksle greitinti plėtimą ir skelbti mokslines lietuvių studijas; literatūroje daugiau remti ebekuriančius rašytojus, užrašyti jų kūrybą plokštelėse ir juostose, į dinti vaikų ir jaunimo lietuviškosios skaitybos problemą;

— muzikoje plėstytai tines muzikos kurimą, kultūros gyvavimą, remti senosios mūsų liaudies muzikos instrumentų naudojimą ir chorus bei dainų švenčių rengimą;

— m e n e ruošti ir leisti studijas lietuvių meno klausimais.

ŠVIETIMO BARE.

Seimas kelia ir pabrėžia šių švietimo momentų aktua-

lumą:

1. Turint galvoje lietuvių tautos charakteriui ir prigimčiai skirtingus elementus, kurie veikia jaunimą vietinėse mokyklose, visa mūsų švietimo sistema turi būti daugiau pakreipta į lietuviškosios asmenybės formavimą ir bendruomeninio ir organizacinio atsakingumo ugdymą, skiriant tam ne mažiau dėmesio ir laiko už tiesioginį žinių perteikimą.

2. Pradėti realias pastangas pervesti liet. mūsų mokyklas į modernią beskyrinę sistemą. (Trečias yra švietimo darbų pasiskirstymas tarp Švietimo Tarybos ir atskirų kraštų liet. švietimo vadovybių).

4. Seimas 1969 metus skelbia lietuviškos šeimos ir lietuvių švietimo metais.

5–6. Seimas ragina kraštų valdybas stiprinti apylinkių veiklą, kuriose vyksta pagrindinis švietimo, kultūros ir kitoks bendruomeninis gyvenimas bei paremti materialiai ir moraliai lietuvių vedamas švietimo įstaigas, kaip Vasario 16 Gimnaziją, Tėvų Pranciškonų, Saleziečių gimnazijas ir kt.

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

KVIEČIAME visus mielus tautiečius, tautietes ir jaunimą dalyvauti lapkričio (novembro) 10 d., sekmadienį, 16 valandą Vila Zelinos GIMNAZIJOS SALĖJE

MENININKŲ KONCERTE

Dainų, poezijos ir muzikos Koncertą duos mums Šiaurės Amerikos lietuvių atsiųsti svečiai menininkai: solistė mezzosopranas Aldona STEMPUŽIENĖ aktorius deklamuotojas Leonas BARAUSKAS ir pianistas muzikas Darius LAPINSKAS lėjimo bilietai gaunami pas draugijų narius. Koncerto Rengimo Komisija

Klausyk, Brangus Lietuvi!

Naujiena. D dėlė naujiena. Puiki naujiena. Lapkričio mėnesį atvyksta pas mus trys grožio nešėjai. Trys lietuviai, kurie savo gyvenimą yra paaukoję grožiui. Tai solistė Aldona Stempužienė, kompozitorius Lapinskas ir operos daininkas Leonas Barauskas. Tai yra mūsų, lietuvių, dangėje trys švytinčios žvaigždės. Jie atvažiuoja suteiktoms porą neužmirštamų valandų. Sustos laikas, ir mes jų užburti, aukeliamis į grožybės pasaulį. Žmogaus gyvenime yra valandų, kurios atstoja metus. Tai yra grožio valandos, arba laimės valandos. Jos giliai įsirašo į mūsų širdis ir net laikas nepajėgia jų ištrinti.

Mažiausia dvidešimt metų, kaip mes, Brazilijos lietuviai, neturėjom progos pasigėrėti tokio aukšto lygio menininkais, ar geriau sakant, jų dėka pateiktu grožiu. Visi mes mėgstam muziką, o dar labiau lietuviškas dainas, visi mes mėgstam tai kas gražu. Tad neprameskim šio taip brangaus įvykio ir visi Lapkričio mėn. 10 d. dalyvausim jų koncerte. Eikim pasveikinti savo brolių lietuvių, pasigėrėti jų ypatingom Dievo suteiktom galiom, t. y. talentais, juos pagerbti, jiems padėkoti kad mums atnešė tokią dovaną. Kokia gali būt geresnė dovaną, negu suteikimas didelio grožio ir laimės?

Dalyvaudami šiam koncerte ne tik pagarsinsim mūsų artistus, bet taip pat atsidėkosim savo broliams lietuviams stipriai nukentėję ir jo įtaka sumažėję. Su rusų kariuomenės atėjimu prie Vak. Vokietijos sienų buvo sugriauta lygvara tarp Sov. Rusijos ir Vakarų karinio pajėgumo Europoje. Dėl to pirmiausia nerimsta Vak. Vokietija. Jei Prancūzijos prezidentas De Gaulle pažadėjo visokeriopą paramą invazijos atveju. Tą pat padarė ir JAV-bės. Dabar kalbama, kad teks Vak. Vokietiją apginkluoti atominiais ginklais, kad turėtų kuo apsiginti nuo Rusijos užpuolimo atveju. Dėl to sovietų spauda širsta. Mat,

Mūsų susipažinimui seka vieno jų trumpa biografija.

DARIUS LAPINSKAS - kompozitorius. Muzikos pradėjo mokytis Vokietijoje. Jau jaunystėje bandė komponuoti. 1950 m. atvyko į JAV ir 1952 m. apsigyveno Bostone. Čia privačiai mokėsi teorijos, pianino ir dirigavimo pas kompozitorių J. Kačinską. 1953 m. įstojo į N. Anglijos konservatoriją, kurią baigė 1957 metais. Vėliau buvo išvykęs gilinti studijas į Europą. Studijavo Vienoje ir Stutgarte. Lapinsko kameriniai kūriniai buvo keletą kartų jo paties atlikti konservatorijos koncertuose. Taip pat yra skambinęs savo veikalų pianu lietuvių kultūrinuose rengimuose Bostone, New Yorke, Clevelande, Worcesterio, Waterbury y ir kt. Lapinsko muzika yra moderni. Ritmas įvairus, metro pasikeitimai dažni, forma laisva, nuotaikos dramatinės, tačiau netrūksta ir lyriinių elementų. Sukūrė: Koncertą violai ir orkestrui, vieną Kvartetą, du Trio, keletą veikalų pianui, tarp kurių ir siuitė „Nakties Sodai“ ir „Lokio“ operą, kuri buvo pastatyta per Pasaulinį Jaunimo Kongresą.

Rymantė Steponaitytė

Gautomis žiniomis menininkai jau išvyko kelionei į Pietų Ameriką 15 spalį. Pradėjo koncertuoti spalį Venezueloje. Paskui koncertuos Bogotoje, Buenos Aires, Montevideo. Pas mus atvykta 10 lapkričio.

Kai kuriems S. Paulo lietuviams atrodo koncertan bilietai perbrangūs, kitiems nepatinka įvedimas dvejojų vietų.

Koncerto rengimo komisija tuo visai nenori skirstyti tautiečių ar padaryti brangų koncertan įėjimą. Priešingai, tuo nori įgalinti kuo daugiau tautiečių dalyvauti tų didžiųjų menininkų koncerte. Ir pirmos vietos bilietų kainą nustatė 10 nkr, dėl to, kad liktų iš ko duoti menininkams kiek honoraro įvairioms jų išlaidoms. Būkim solidarius su mažiau pasiturinčiais tautiečiais ir pagal išgales padėkim mūsų menininkams!

◆◆◆

Invazijos Čekoslovakijon Pasėkos

Ir atgarsiai pasaulyje bei pačioje Čekoslovakijoje yra įvairūs. Dabar vykstančiuose Jungtinių Tautų New Yorke posėdžiuose Brazilijos ir visos eilės kitų valstybių atstovai griežtai protestavo prieš šią invaziją. Protestai vyko ir anksčiau ir dabar tebevyksta. Tačiau „Vakarų Valstybės“ nesimė jokie konkretaus žygio paremti šiam protestui.

Protestavo ir ke etas rusų intelektualų, kaip Litvinov, jr., Larisa Bogoraz Daniel. Pereitą savaitę teisiant juos užstojusius kitus intelektualus, prie teismo įstaigos Maskvoje kilo neramumų ir protestų. Teismas aedrįso griežčiau nubausti protestavus

sių. Vienus nubaudė tik namų areštu, o kitus 3 metams priverčiamųjų darbų stovykloje. Taip pat pasirodė dabar Vakarų spaudoje jauno ruso Anatoly T. Marchenko čekoslovakų laikraščiui anksčiau išsiuntinėtas laiškas, kuriame jis rašė: „Aš gėdžiuosi savo Tėvynės kuri vėl užima „žandarų“ rolę Europoje. Jis irgi nubaustas vieneriems metams priverčiamųjų darbų stovykloje. Tai, be abejo, tik keletas pasireiškimų protesto, kuris stipriai reiškiasi Sov. Sąjungoje, ypač jaunojoje kartoje.

Protestus pareiškė ir eilė Vak. Valstybių komunistų partijos vadų ir prieškomunisti-

nių draugijų vadovų. Tuo komunizmo ir Sovietų Rusijos komunistų partijos vardas stipriai nukentėjo ir jo įtaka sumažėjo.

Su rusų kariuomenės atėjimu prie Vak. Vokietijos sienų buvo sugriauta lygvara tarp Sov. Rusijos ir Vakarų karinio pajėgumo Europoje. Dėl to pirmiausia nerimsta Vak. Vokietija. Jei Prancūzijos prezidentas De Gaulle pažadėjo visokeriopą paramą invazijos atveju. Tą pat padarė ir JAV-bės. Dabar kalbama, kad teks Vak. Vokietiją apginkluoti atominiais ginklais, kad turėtų kuo apsiginti nuo Rusijos užpuolimo atveju. Dėl to sovietų spauda širsta. Mat,

Lietuviai Vokietijos Pietuose

Nemažas lietuviškų šeimų skaičius yra įsikūręs Vakarų Vokietijos pietuose, Baden-Wuertenburgo krašte. Susispietę didesniuose miestuose jie šalia nuolatinio darbo nepamiršta ir lietuviškosios veiklos.

1. Pagrįstai šios srities lietuviai didžiuojasi Vasario 16 Gimnazija, kurioje mokosi gražus būrys mūsų jaunimo. Ji yra įsikūrusi Huettenfeldo mieste, senos užmiesčio pilies rūmuose. Šia lietuviška auklėjimo ir kultūros įstaiga rūpinasi viso pasaulio lietuviai, kuriems banga mūsų jaunimo ateitis. Šiuo laiką pradeda ruošti statyti naujus gimnazijos rūmus. Norint pagerinti vadovavimą šiai lietuviškos įstaigai, neseniai sudaryta iš įvairių draugų ir sąbūrių Vasario 16 Gimnazijos Kuratorija.

2. Rastatto mieste gyvena lietuviai kiekvieno mėnesio antrąjį sekmadienį turi lietuviškas pamaldas. Kapeliono tėvo Bernatono pastango šia aip pat išrinktas lietuvių katalikų parapijinis komitetas.

3. Stuttgarte, Baden-Wuertembergo valstijos sostinėje buvo suplanuota ir birželio gale surengta jaunimo

diena. Jaunimas dalyva taip pat ir rugpjūčio mėnesyje įvykusiame Europos lietuvių jaunimo suvažiavime.

Stuttgarto ir jo apylinkių kiekviena lietuviška šeima pažįsta sielovadą ir lietuviškos išlankymo darbams jau daugel metų pasišventusį kun. Kaz. Senkų. Jo pasišventimas, kruopštumas, išvermė ir gyva lietuviška dvasia ne vienam tapo pavyzdžiu. Dar didesnis kun. Senkaus nuopelnas tai lietuviškos spaudos platinimas. Negalintieji užsisakyti dažnai gauna iš jo spaudos veltui. Be to, jis pats leidžia rotatorium spausdinamą laikraštuką «Lietuviai Baden Wuerenberge». Susirašę bendradarbių ir tilingų, vis pilnesnį gražesnį tą laikraštuką išleidžia.

Stasys J. alius

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas «Talka»

Lietuvoje paskutiniaisiais nepriklausomo gyvenimo metais plačiai buvo išbujojusi kooperacijos idėja, kuri praktiškai reikėsi beveik visose ūkinio gyvenimo srityse. Ši idėja ir jos pritaikymas gy-

venime neišblėso ir vėliau kai daug lietuvių atsidūrė Vakarų kraštuose.

Hamiltono pirmieji pasikalbėjimai tuo reikalu prasidėjo 1954 m. pabaigoje, tačiau realiau išryškėjo tik vėliau po privačių pasitarimų ir kai buvo apsispręsta sušaukti informacinį visuomenės susirinkimą. Toks susirinkimas buvo sušauktas 1955 m. sausio mėn. 23 d., kuris praėjo ne laukiai dideliu pasisekimu nes dalyvavo virš 80 asmenų besidominčių kooperatinės įstaigos įkūrimu Hamiltone.

1955 m. vasario mėn. 13 d. Aušros Vartų parapijos salėje įvyksta steigiamasis susirinkimas įkūrimui kredito kooperatyvui. Susirinkime dalyvauja CUNA atstovas Don Smith, kuris nušviečia tokio kooperatyvo (Credit Union) įstatų, nes kad ir tautiniu pagrindu steigiamam bankeliui privaloma būti tos sąjungos nariu, kad gauti leidimą, tu-

rėti visas privilegijas bei įstatymų apsaugą. Susirinkime dalyvauja 40 asmenų, iš kurių nariais ten pat įstoja 31.

Naujai įkurtai įstaigai pasirenkamas formalus lietuviškas vardas — Hamiltono Lietuvių Kredito Draugija «Talka». Angliškame tekste — Talka (Hamilton) Credit Union Limited.

Pradžią buvo labai kukli, nes daugumas (mokėjo tik ištojama mokesčiai ir privalomą vieną šerą penkerių dolerių sumai.

Pirmas operacinis vasario mėn. buvo užbaigtas turint 461,25 dol. balansą.

Pirmieji darbo metai užbaigti turint 95 narius. Metinis balansas už 1955 metus suvestas 10.177.31 dol. sumoj.

Nuo 1958 m. sausio mėn. 1 d. asmeninėms paskoloms sumažintos palūkanos iki 10% ir leidžiamos paskolos riba pakelta iki 2 000 dol.

ALEKSAS KALINAUSKAS

Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskritis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Rezidencija

R. Joaquim Piza, 204
Tel 31-2548

Raštinė:

15 de Novembro, 244
4.0 - Sala 19 - Tel. 37-0324
no 14,00 iki 18,00 val

JONAS JAKUTIS

RUA COSTA BARROS, 352

TEL. 63-3285 — VILA ALPINA

Turi įvairiausių statybos medžiagų, geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių.

Lietuviai pirkim pas lietuvius!

Kontra - Zvalgyba Lietuvoje

JONO BUDRIO ATSIMINIMAI

(tęsinys)

Aš atsakiau, kad iš esmės džiaugiuos jo pasiūlymu, nes mėgstu tą sritį, jaučiuos tam darbu paruoštas. Man ne tiek rūpi tarptautinis laipsnis, kiek galimybė dirbti savarankiškai, pagal savo išdirbtus metodus, o jei mano iniciatyva bus varžoma geriau nepradėti. Lipčius užtikrinu mane, kad jis kaip tik laukia iš manęs ir iniciatyvos ir sugestijų ir duos man pilną savarankumą.

— Kaip tie formalumai bus atlikti? — paklausiau.

Mobilizacijos skyrius, pagal rusų dokumentus, jas mobilizuos, o rikiuotės, pagal specialybę, paskirs į žvalgybos skyrių, — paaiškino.

Man atėjo į galvą planas, kurį aš ir išdėčiau M. Lipčiui: gal skyrius, kuriam tas priklausys, duos man laišką, jog aš mobilizuotas ir komandiruojamas žvalgybos skyriaus žinion. Tačiau nenurodyti mano pasirodymo. Lip-

čius gi pasiūsi mane per keltą savo padalinį, kad galėčiau susipažinti su žmonėmis ir kaip tas darbas jų daromas dabar. Kai aš susidarysiu vaizdą, pranešiu M. Lipčiui jo bute.

Taip ir sutarėme. Rytojaus dieną gavau tokį raštą, ir Lipčius pasiuntė mane į vieną poskyrį. Šis turėjo 12–15 tarnautojų ir seną rusų pulkininką Orzechowski vedėją. Tas rusas buvo pilnas pasiūlymų savimi ir mane pasitiko su įtarimu. Buvo jaučiamas jo nepasitenkinimas. Pradėjo zonuoti:

— Aš jaučiau jūsų asmeny prityrusį žmogų, kurį reikia skirti viršininku. Toks jūs, tur būt, ir buvote. Ar ne taip? — klausia.

— Nesvarbu, kas kuo buvo. Aš ne samdytis atėjau, o esu mobilizuotas ir atsiųstas pas jus.

Pabuvau pas jį porą dienų. Jo veidas prašvito, kai mane pasiuntė kitur. Jo darbo meto-

dai man buvo visiškai paaiškėję...

Jau po kelių dienų formalumai buvo atlikti, ir aš gavau paskyrimą. Man buvo pavesta «laikinoji sostinė», o taip pat Kauno ir Kėdainių apskritys.

Mano primataku buvo Fedoras Dunaevs, rusas, kuris pasitraukė iš tarnybos ir perėjo į privatų biznį. Aš perėjau jo raštinę ir rajoninius valdininkus. Pirmas išpūdis buvo neblogas. Tik krito į akis neproporcingas raštinės ir sekimo valdininkų skaičiaus paskirstymas.

Atrodė, kad daugiau svarbos buvo teikiama popieriui, o ne sekimui. Po kelių dienų paaiškėjo ir priežastis: Kauno miesto, Kauno ir Kėdainių apskričių gyventojų prašymai revolverio ar medžioklinio šautuvo leidimui, užsienio pasui ar tarnybai gauti, surinkus žinias iš viešosios policijos, apskrities viršininkų ir kitų įstaigų, buvo persiunčiami mums su paklausimu: ar nėra kliūčių prašymams patenkinti, atsižvelgiant į politinę prašančiųjų ištikimybę.

Pirmame atskirų dalių viršininkų susirinkime referavau tą klausimą ir pasiūliau palikti esamą tvarką tik valdiškos tarnybos prašančių prašymams, ypač krašto apsaugos ir policijos žinybai, o nuo kitų informacijų atsisakyti. Klausimas galutinai buvo išspręstas tik po pusantro mėnesio, kai aš tapau kontražvalgybos viršininku. Sukvietęs bendradarbius, išdėčiau, ko laukiau iš jų. Tarnautojai buvo geri, mėgo savo darbą, nesiskaitė su valandomis. Stengiausi pažinti kiekvieno jų asmenines ypatybes.

KAREIVIŲ «ŠVIETĖJAI»

Pradžioje nelaukiau kokių ypatingų bylų. Teko studijuoti tai, kas mūsų įstaigai iki tol buvo žinoma apie komunistinį pogriadij, jų raikomus, paraikomus, kuopas bei jų veikėjų slapyvardes partijoje. Kai kurių jau buvo žinomi tikrieji vardai; kai kurių dar teko aiškinti taip pat jų adresai, kuo pasireiškė jų veikla, kiek ir kokių informatorių turime pačios partijos viduje ir pan... Svarbiausia slapta agentūra ir surištos

Nuo 1959 m. sausio mėn. 1 d. pradeda nariams išdavinti nekilnojamo turto — pirmųjų morgičių paskolas iki 5.000 dol. sumos iš 7% ir asmenines paskolas iki 3.000 dol. iš 10%. Tais pačiais metais nuo kovo mėn. 1 d. jau pradeda dirbti tris dienas savaitėje, bet dar vis vakarais, nes nepajėgta pasamdyti nuolatinio apmokamo tarnautojo.

Vėliau bankelis vis augo, stiprėjo ir dabar jo balansas siekia virš milijono dolerių.

LIETUVIŲ DIENA KANADOJ

Vakarų Kanados Lietuvių Diena, įvykusi rugpjūčio 3–4 dienomis Vankuveryje. Britų Kolumbijos tautiečiai laiku negavo spaudos, kurioje buvo paskelbtos informacijos apie Lietuvių Dieną. Todėl šioje šventėje dalyvavo apie 500 tautiečių iš Kanados ir JAV. Nors Vankuveryje gyvena apie šimtą lietuvių, bet puikiai paruošė tą šventę. Buvo surengta meno paroda, Bankete «Vancouver» viešbutyje dalyvavo miesto burmistrė, kuri prieš tai buvo paskelbusi oficialiai Lietuvių Dieną savo įstaigoje buvo iškelta mūsų trispalvė virš savivaldybės rūmų, tarp Kanados ir Britų Kolumbijos vėliavų. Vietinė spauda daug rašė apie Lietuvių Dieną. Taipgi apie ją skelbė radijas ir televizija. Jei ne paštininkų streikas, tai vakarų Kanados Lietuvių Diena būtų pavykusi dar geriau. Iš to galima spręsti, kad visuomet daugiau nuveikiama ne kiekybėje, bet kokybėje.

■

su ja svarbiausios žinios, pavz., apie komunistų partijos centro komitetą, buvo sukoncentruotos kontražvalgybos centre. Man pavestame daliny buvo tik atžalos, liečiančios mano rajoną.

Birželio pabaigoje man pranešė iš kontražvalgybos centro, kad man buvo pavesti trys kariai—informatoriai, kurie įeina į Kauno įgulos komunistų centro komitetą.

Susitarėme dėl vietos ir dienos, kada aš su jais pasiimamatsiu. Į mano pageidavimą matyti juos atskirai, man buvo pasakyta, jog jie dirba drauge — drauge ir ateis.

Paskirtą valandą ir vietą jie atėjo. Tai buvo skirtingų pulkų kariai, miestinio tipo jaunuoliai. Išsikalbėjus paaiškėjo, kad kažkoks 27–28 metų tikras lietuvis civilis jau apie 5 mėnesiai lipdo iš Kauno įgulos karinį komunistų centro komitetą. Susirinkimai skiriami to X-to «instruktoriaus», kaip jis save vadino, laukuose.

(Bus daugiau)

LIETUVA

«NOSSA LITUANIA»
RUA LITUANIA, 67
SÃO PAULO, 13 S.P.
TELEF. 92-2263

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

DIREKTOR RESPONSAVEL DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

REDATOR: JONAS KIDYKAS

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr.\$ 10,00 visoje P. Amerikoje. GARBĖS PRENUMERATA N Cr.\$ 25,00. GARBĖS Atskiro numer. išleidimas N Cr.\$ 60,00 Paskiro Nr. Kaina Cr.\$ 0,20
SKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr.\$ 15,00 paskutiniam N Cr.\$ 10,00. viduriniuose puslapiuose N Cr.\$ 5,00
Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Bendraujant su Sov. Lietuvos žmonėmis

III Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas viename savo autarimų ragino išseivius lietuvius bendrauti su tautiečiais Lietuvoje. Reikia žinoti su kuo bendraujai. Šis Br. Railos straipsnis supažindins su įvairių kategorijų Sov. Lietuvos žmonėmis — Red.

Didžiausioji jos dalis gyva ir tebegyvena savo tėvynėje, nors jau nebe savo žemėje ir dažnai nebe savo tėviškėje. Ar ji nutilusi, ar nebekalba, ar ji mums nebeteri naujų įgaliojimų? Ar niekas iš ten nebekalba, — nei ji pati, nei niekas už ją jos vardu?

O! Kalba. Nuolat. Ir dar kaip! Tik ne visi vienodai...

RUSAI LIETUVIŲ LŪPOM

Pirmiausia ir geriausia kalba Maskva. MGB (buvę MVD, NKVD, GPU, Čeka). Lietuvos komunistų partija. Agitpropas. Visi teritorijos administracijos organai. Visi valdiniai spaudai, informacijų agentūros, radijas, filmas, didelė grožinės ir mokslinės literatūros dalis, talkininkaujant muzikai, teatrui, dailei, visų laipsnių mokslo įstaigoms. Visi šie Kremliaus spindulių surikiuoti «mediumai» daugiau ar mažiau «nori» taikingos koegzistencijos, ryšių ir bendravimo su lietuviais išseivija vienu ir labai aiškiu tikslu: ją sukirstinti, sugluminti ir ypač uždusinti jos minčių bei jausmų polėkius nepriklausomas Lietuvos valstybės atsistatymo kryptimi. Jos niekada nebus! Nesąmonė. Taip galvoti ne tik pamišimas bet ir nusikaltimas. Lietuva visam laikui, «amžinai» yra ir liks sovietinės rusų imperijos laisva, nepriklausoma, demokratinė ir laiminga gimtoji šalis...

Kiek lietuvių taip iš tikrųjų galvoja?

Šimtas tūkstančių, gal mažiau? Laivo patikrinimo gi nėra. Aišku, reikšmė čia ne skaičiuje, bet užnugario realiojoje jėgoje. Man labai gaila nuliūdinti draugus, bet nei čia užsienyje, nei Lietuvoje tos grupės veikėjų dažniausiai niekas nelaiko lietuvių tautos dalimi, ir bendravimas su jais nieko bendro neturi su lietuvių tauta. Jei aš anksčiau minėjau pavardes, kaip Sniečkaus, Paleckio, Venclovos, Baltušio, Zimano, Žugždos ar kitų, tai ypač nenorėdamas pabrėžti, kad taip, kaip jie gali kalbėti ir įtikinėti tik rusai, kurie užgrobė Lietuvą ir nori ją «amžinai» pasilaikyti — ir dar suvaidinti geradarius.

Lietuvis, kol jis yra lietuvis, normaliai taip negalėtų kalbėti ir okupantui šunuodegauti. Iš tikrųjų, ta aiški rusų kalba lietuvių lūpomis mūsų tautai nėra labai pavojinga, išskyrus atvejus, kai pasitaiko pasimetimas ar, ypač jaunojoje generacijoje, neįsijijimas tų lietuvių tautos likimą ir uždavinius tvirtai saistančių dėsnių, kuriuos pavadinau «konservatyviais».

Juntant artėjančią senatvę, šunuodegautojų grupei, man rodos, nieko kito nelieka, kaip geriausiu atveju, anot Putino dar pasižvalgyti pro kalėjimo «langą», žilvičių pasiūbuoti «plink palaižūno» dalį, gyvuosius apverkti, mirusiųosius šaukti... Mirusiųjų nebeprikelsi, bet bent anūkams būtų kiek gražiau.

SOVIETINĖ BURŽUAZIJA

Žymiai gausesnis ir gana reikšmingas «respublikos» bei jos «rajonų» gyvenime yra kitas Lietuvos sluoksnis — tai naujai susidariusi kasmet iš jaunimo priauganti raudonoji ar surausvėjusi buržuazija. Tai Kremliaus politrukų akimis dar netobula, bet lietuvių požiūriu jau pakankamai išbrendusi sovietinė visuomenė. Vienas iš tipišku jos atstovų, kartą keliaudamas po Ameriką, intymiai išsireiškė: «Skirkite socializmą nuo komunizmo. Man socializmas artimas, savas, aš jo

Irašyk savo varda lietuviu tautos kankiniu koplyčioje sv. Petro Bazilikoje Romoje

Lietuvių Tautos Kankinių Atminimui

Aušros Vartų Šv. Marijos—Gailėtingumo Motinos

Koplyčios Darbai Jau Pradėti.

Koplyčia Bus Baigta 1968 metais,

Jeigu Laiku Surinksime Lėšas.

Visi Lietuviai, Ne Tik Suaugę, Bet Ir Vaikai

Prisidėkime Savo Auka Prie Šio

Mūsų Tautos Kankinių Paminklo.

Aukoms Adresas: Lithuanian Martyrs Chapel Fund

2701, W. 68 St, Chicago, Ill. 60629.

Amerikoje aukos yra nurašomos nuo mokesčių

(tax deductible)

niekada neišsižadėsiu. Rusų komunizmo, kaip ir daugumas mūsų, nemėgstu. Jeigu esu komunistas, tai ne dėlto, kad to noriu, bet kad taip reikia»...

Ši grupė, pradedant kompartijos nariais lietuviais patriotais, plačiai apima ir įsilieja į visas gyvenimo sritis, apie kurias galėtume paskyti, kad čia dar tebėra lietuvių tauta. Šitokių vyrų ir merginų dabar gausu mokslo, literatūros, meno, sporto, įvairių viešųjų sambūrių, ūkio, pramonės, ar mūsiškai sakant, «laisvųjų profesijų» (gydytojų, inžinierių, rašytojų, agronomų...) sekretoriuose. Tai visi, kurie turėjo, sugebėjo ir norėjo prisitaikinti naujo gyvenimo sąlygoms ir stiliui ir kurie kur nors yra «spec». Visi, kurie tose sąlygose augo, mokėsi ir savaime priprato. Šalia visais laikais ir visur tūnančio orivizmo, oportunistų, savanaudiškumo ir palaižūniškumo, ši grupė turi nemaža teigiamų ir visai gerų savybių: ji lietuviška, patriotiška, darbšti (... nors, kaip teigiama, kiek per daug nugerianti), geriau už fanatikus partiečius išmananti savo sričių darbus ir žinanti, kaip reikia gyventi.

Ji daugumoje nori atdarų langų į Vakarus ir visokių santykių su išseiviais. Ji ne būtinai trokšta mums tik «blogų», daugiau gal linki gero ir net ne istengia agituoti. Bet su pabrėžimu siekia parpdyti save, net pasididžuoti, ir esamoms sąlygoms vis dėlto pajėgia kūrybiško ir nauingo padaryti savo tautos rėmuose, savo tautos garbei, savo «tėviškės» labui. Tuo ji nuosirdžiai tiki, nori būti taip mūsų suprasta ir už tai įvertinta.

Su ja išseivija turėjo ir turės daugiausia dvasinių, ideologinių ir psichologinių konfliktų, sunkiai suderinamų pažiūrų, rimtų ar trivialių nesupratimų. Nes čia beveik neįmanoma surasti abi pusi patenkinančių išseičių ir protingo dialogo temų, kadangi už nugaros stovi enkavedistinis arbitras. Užsienio «fašistinė» ar «klerikalinė» spauda pagirs tokį veikėją ar kūrėją, teigiamai įvertins tos rūšies darbus ar reiškinius, — Anas ar anie atsilies, kad tai beprotiškas meškos pataravimas, skandinimas ir pirštu parodymas, ką okupantas tuojau gnauš. Jei kuris ryškesnis asmuo ar jo veiksmas bus čia išpeiktas ir išbartas, — anas nepyks dėl to pasidaręs dar švaresnis kompartijos ir policijos byloje, bet dvasioje kentės ir rūščiai priekaištaus; Aš juk dirbu rizikuodamas Lietuvai ir lietuviams, bet tie idijotai atplaišos nesupranta, nieko nepažįsta, tik koliojasi. Pagyventų čia, tai žinotų»...

Tokių priekaištų, skundų, pasipiktinimų jau daug girdėjau per pastarą dešimtmetį. Reikia ir reikės prie jų šaltai priprasti, nes jie negalės išnykti. Nes abi pusės savaip teisios, galbūt.

Liaudis «nezmonės» ir stebuklai

Pagaliam, tebėra dar trečia lietuvių visuomenės grupė — pati gausiausia, tik ne gyvumu ir įtaka, bet skaičiumi. Nekomunistinė, savo dvasia dar ir nesuosvietinta, neturtinčiausia, mažiausiai apirusinta, be privilegijų. Tai liaudis, «darbo bitės», išlaikančios Kremlinio avilio karalienės ir tarnus: kolchozininkai sodiečiai, ūmonių daubininkai, smulkieji įstai-gų tarnautojai, senesnio amžiaus kartos, kapitalistinės sistemos «liekanos», grįžę sibiriškai, visas gausus išnykimui skirtas «buvusiųjų» konglomeratas «nezmonės»...

Šios grupės labiausiai išsiilgusios bendravimo ir ryšių su išseiviais, pabėgėliais, atsiskyrėliais. Jos pirmosios užmezgė santykius, kai oficialiai jie buvo dar neskatinami, o slopinami. Šiuose santykiuose nėra beveik jokių politinių ar šiaip gudraujančių motyvų. Jie trokšta daugiau žinių apie gimines, artimuosius, draugus, pažįstamus — praplėsti ilgų metų atsiskyrimo ir uždarumo luobą, labdaringos pagalbos,

Faktai apie rusų invaziją.

Skaitant laisvojo pasaulio spaudą, beveik kasdien galima rasti įdomių faktų apie rusų ir čekoslovakų susikirtimą, su kuriais verra susipažinti. Tie faktai nušviečia susikirtimo eigą ir yra būdingi tiek rusams, tiek čekoslovakams.

«Draugai» suraknitom rankom

Kai Dubčekas sužinojo, kad rų tankai įsiveržė į jo tėvynę, jis sunkiai atsідuso ir tarė posėdžiaujantiems ministrams: «Aš visą laiką bendra darbiau su rusais, ir štai ką jie man padarė!» Bet ta buvo tik dramatiškų, begėdiškų ir žiaurių įvykių pradžia kuriais jau ne kartą pasižymėjo tiok carai, tiek dabartiniai Kremliaus valdovai.

Užimdami Pragę, rusai suėmė Čekoslovakijos ministerius pastatė juos prie sienos ir liepė iškelti rankas aukštyn, kad galėtų patikrinti, ar neturi ginklų. Nors ginklų ir nerado, bet ministrai turėjo stovėti pakeltom rankom net 2 valandas. Paskui rusai surakino jų rankas ir išvežė slapton vieton.

Tada prezidentas Svoboda paprašė rusų nuvežti jį Maskon, kad galėtų pasikalbėti su Brežnevu ir kitais. Rusai sutiko. Pasiekę Kremlių, prezidentas Svoboda atidavė visus tuų ordinus, karbejo kuk čiodamas ir grasė nusižudyti, jei rusai nepaleis ministerių ir nepradės su jais derėtis. «amatę, kas dedasi Čekoslovakijoje, ir suprataę, kad neatsiras išdavikų, kurie su-

(pabaiga 5 pusl.)

gerų darbų, paguodos, vilties, širdies, jautimo, kad ne visi žuvom ir gal ne viskas žuvo. Tai «privatiniai santykiai» pa čia gryniausia, sentimentaliausia prasme.

Galėtume pridėti dar vieną labai specialią grupę — atkaklių, principinių antikomunistų pasiryžusių niekuomet nepasiduoti, visuomet kovoti už laisvę, dviejų «pogrindžių» veteranų, kurių pažiūra į užsienio lietuvius, tikėkit, nebuvo švelni, daug laukianti, dažniau priekaištaujanti, kaltinanti pabėgėlius dėmesio stoka kraštui, išsiskiedimu, net išsiskiedimu, net išsimimumu ir supuvimu. Jie statė uždavinius sau, kurių negalėjo įvykdyti, ir reikalavimus išseivijai, kurių ji ne nenorėjo vykdyti... Ta narsi ir gana gausi grupė buvo! Šiandien jos, kaip minėjau, beveik nebėra.

Jei kas panašaus atsirastai bus naujas pogrindis ir kiti dalyviai. Ir visai kitos sąlygos. Tuo tikėti galima visiems, kurie tiki stebuklais. O stebuklų būna ir šiais laikais, nors retai.

MŪSU JĖGOS, MŪSU ŽINIOS, LAISVAI LIETUVAI TĒVYNEI

Mergaitė ir pavydas

Moteris nepavydi vyrui — nei to, ką jis turi, ar ką gali. Aštrioji pavydo ietis būna nugręžta prieš kitą moterį. — Kodėl? Ači nori laimėti ar sau palenkti mylimą objektą. Susikerta širdys dėl pirmenybės. Banaliai kalbant, susikerta dvi meilės konkurentės.

Moteris pavydi daug dalykų, kurie, atrodo, neturi nieko bendro su meile. Ji pavydi kitai gražesnei suknelės, megztinio, karolių. Pavydi švelnesnių plaukų, baltesnių

dantų, didesnių akių... Bet ar už tų dalykų gali gale nesislepia vienas centrinis rūpestis, kad kitos dėl anų privalumų gali būti labiau mylimos, bent labiau populiarios? Atrodo, kad viskas pas moterį sukasi viename meilės centre. Ar gi nuos tabu, kad įsisuka ir pavydas?

Vis dėlto pavydas yra pats nesocialiausias jausmas, kokį moteris turi. Shekespearas jį pavadino biauriu slibinu žaliom akim. Ir mūsų priežodis sako: «iš pykčio akys parausta, o iš pavydo — pažaliuoja». Pavydas, kaip kėslus žaitys, briaunasi į gerą moters širdį.

Ar ne dėlto simbolika greičia moterį su žalčiu? Kita simbolika meta nekaštą mergaitę, kurią slibinas kėsina praryti. Antra vertus, sutrinti galvą žalčiui pažadėta galia tik šventajai Mergelei. Tik šventajam vyrui duota ietis gelbėti mergaitę nuo slibino.

NUOSTABOJI POLLYANNA

Iš tikro, yra kažkas šventa, kai mergaitė neturi to «žalio pavydo». Imkime nuostabią Pollyanną, matytą filme. Mergaitė didelėm akimi žvali ir akylai. Ji viską stebi, viskuo domisi, visur landžioja. Sakytum smalsus vaikas, kaip ir visos mergaitės. Bet ką ji mato — neneša į rinką, nepasakoja, kan nereikia, o dedasi į galvą ir «virškina», kaip tai daro berniukai.

Ji įspūdinga, bet nepasimetusi įspūdžiuose. Mato supainiotus reikalus, charakterius, kaimy, nų santykius, bet pati nesipainioja. Priešingai, galvoja kaip viską išpauoti ir išlygti. Ji ne tik galvoja, bet ir veikia. Galvoja, kaip berniukas, o veikia švelniai, kaip mergaitė. Pollyanna, iš tikro, yra kažkoks idealus derinys, ką geriausia turi berniukas ir ką mergaitė.

Ar pastebėjai, be kitko, kad Pollyanna mažai rūpinosi savo drabužiais ir asmeniniu pasisekimu. Jos pagrindinis noras buvo, kad kitiems sektųsi.

(Iš knygos «Moderni mergaitė»)

«Kas jaunose dienose neišmoko savo «ne» rams sakyti «ne», neišmoko klausyti savo valios, tas yra pikčiausias savo paties priešas ir žodžiu ir darbu puolęs pats save, pradėdamas veikti pirmiau, negu pagalvoja, apsisprendžia, ką turi veikti».

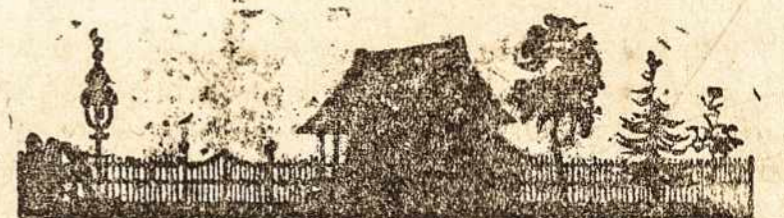
Weber

«Kas gyvenimu žaidžia, visuomet pralaimi; kas nemoka sau įsakyti, tuoj lieka vergas».

Goethe

«Kas rūpinasi savo gyvybe išgelbėti, prapuldyt ją; ir kas praranda ją, išgelbės ją».

Kristus

Prie Didvyrių Išeių Paminklo

Lenkijoje neseniai viešėje lietuvių sklandytojai ir aviacijos veteranai aplankė Dariaus ir Girėno žūties vietą Soldino (dabartinio Mušlibužo) apylinkėse. Ten Nepriklausomos Lietuvos aeroklubas yra pastatęs tų Lietuvos išeių didvyrių atminimui skirtą paminklą. Jo memorialinę lentą neseniai atnaujino inž. Markevičiaus vadovaujami Vroclavo (Breslau) lietuviai. Miško aikštelė išvalyta, takai išbarstyti smėliu, papuošti skujomis. Paminklo priežiūra rūpinasi jaunieji Lenkijos harceriai (pionieriai), kurie čia rengia jaunimo sąskrydžius. Vietinės mokyklos mokytoja svečiams pareiškė: «Mes čia ateiname ir ateisime, kad pasisemtume meilės tėvynei». Medžiuose dar matyti jų lėktuvo «Lituanicos» padaryti gilūs randai.

Lietuvių ekskursantų vardu lakūnas Česlovas Balčiūnas ir rašytojas Jonas Dovydaitis padėjo ažuolo lapų vainiką su užrašu: «Lietuvos didvyriams lakūnams Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui». Žodį tarė ir ekskursijos vadovas sklandytojas ir sklandytuvų konstruktorius Br. Oškinnis bei kiti.

Tenka pažymėti, kad rašytojas J. Dovydaitis šiemet parašė ir išleido knygą «Aerodromo apysakos». Jos didžioji dalis skirta Dariaus ir Girėno skrydžiui per Atlanto vandenyną tuo dideliu lėktuvu anais metais, kai lėktuvų konstrukcija dar nebuvo išstobūlinta. Knyga pasakoja taip pat istoriją apie šių didvyrių jamžinimą Puntuko akmenyje prie Anykščių.

Reikia prisiminti, jog abu šie jauni lakūnai buvo išeičiai iš Lietuvos, apsigyvenę Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Jiedu tuo savo užsimotų, kad ir pilnai nepasisekusiu žygiu dėl dar iki šiol pilnai neišaiškintų priežasčių — kitų gana pagrįstu tvirtinimu jog dėl vokiečių kulų labai išgarsino Lietuvą. Tuo jiedu labai pasitarnavo savo tėvų žemei, tėvynei Lietuvai.

(Tėv. Žib.)

Lietuvis inžinierius - dangoraižių statytojas

Nesenai lietuvių būrelis aplankė ką tik baigtą statyti moderniausią maudymosi baseiną ir poilsio centrą Toronte, Kanadoje. Atidarymo iškilmėje dalyvavo daugybė pareigūnų, verslininkų ir šiaip kviestinių svečių. Visi sveikino statybos firmos savininką Goldist ir vyriausią statybos inžinierių lietuvių Vytautą Luimą. Šis inžinierius lietuvių būreliui parodė moderniausius baseino ir dangoraižių įrengimus.

Prieš 10 metų šioje vietoje tebuvo laukai ir krūmai. Dabar čia įsikūręs lyg atskiras miestas, kuriame dominuoja 5 apartamentiniai dangoraižiai, pastatyti vadovaujant inž. Luimai. Per tą laiką jis įrengė 5.000 būtų. Netrukus numatytas statyti naujas dangoraižis už 15 milijonų dolerių. Inžinieriaus Luimos vadovybėje dirba daugybė darbininkų ir specialistų. Jų tarpe yra visa eilė lietuvių. Kai kurie jų turi atsakingas pareigas.

(Tėv. Žib.)

Pavasari Darzelyje

ALĖ RŪTA

Jos didžiausias buvo turmas — Darželis prie pat kelio. — Žirnikėliai vidury O aplinkui — kvepinčios nasturtos.

Kiek toliau žaliuoja rūtos ir razetos. O kvepėjimas gi jų! Eidamas pro šalį neįkvėptų retas Į pat gilumą krūtinės šita kvapą.

Dar toliau — lelijos baltos šneka — — — apie ją ir apie šitą. Kur am skynė vieną žiedą iš bijūnų raudonų Ir jam prisegė taip kartą neprašyta.

Ir nuraušo, kaip rausva palangės rožė, O jis juokė, padėjo ir per kaimą su kita nudrožė.

Ir girdėdavo jurginai, Kaip ji vardą vakarais jo mini, Ir šaipydavosi grioviuose kaimo dilgės Kaip ji dairosi į kelią, kaip jo ilgis.

O jis ėjo ir nuėjo su bijūnu atlape raudonu. Dega jos širdis, kaip tie žiedai aguonų. Kai žiedai skaisčias akis jau merkia, Ji prisiglaudus veidą prie lelijų verkia.

BALSUOJA KATALIKŲ JAUNIMĄŠ. Vokietijoje Orsnabrueko vyskupas H. Wittler leido jaunuliams nuo 16 metų amžiaus balsuoti renkant parapijų tarybas, o kandidatuoti į tarybą — nuo 18 m. amžiaus. Mat, vyskupas pastebėjo, kad jaunimas nuo 16 m. amžiaus yra aktyviausias parapijos darbe.

PROTESTUOTI AR PADĖTI? Austrijos jaunimas su šūkiu «Protestuoti ar padėti» kartu su tarptautiniu sąjūdžiu «Pax Christi» renka kraują sužeistiems civiliams Vietname. Prie jų kilnaus darbo prisidėjo ir nekatalikai. Iš tikrųjų, daug kur jaunimas tik protestuoja, rekia, bet nieko nedaro konkrečiai padėčiai pagerinti.

PRANCŪZIJOS VYSKUPAI IR RIAUŠĖS

Prancūzijos vyskupų konferencija prieš kiek laiko apsvarstė praėties riaušes, kruvinus studentų ir darbininkų susirėmimus su policija. Ji priėjo išvados, jog yra būtinos reformos, bet pasmerkė smurtą. Vyskupai apgailestavo, jog stinga tikrosios laisvės ir didesnio teisingumo materialinių gėrybių padalinime.

(pabaiga iš 3 pusl.)
 tiktų sudaryti ruoms visiškai paklusniai vyriausybei, Kremliaus valdovai pradėjo atlyžti.

Priesinimosi būdai

Tuo tarpu Čekoslovakijoje vyko tikras "jomarkas". Para ginti slaptų radijo siųstuvų, čekoslovakai visų pirma nuėmė visus kelių ir gatvių užrašus, kad okupantų kariuomenė nesugaudytų nei Pragoje, nei provincijoje. Paskui čekoslovakai pradėjo slėpti žemėlapius ir turizmo knygutes. O kad rusų policija nesuimtų žinomesnių žmonių, čekoslovakai nuėmė namų numerius ir per radijo pradėjo skelbti, kokie yra slaptosios rusų policijos automobilių numeriai. Vienas sunkvežimio šoferis, atpažinęs slaptosios policijos automobilį, tuojau jį sutraiskė, priremdamas prie sienos. Jei rusai arba lenkai paklausdavo kelio, čekai rodydavo į priešingą kryptį Krautuvės arba užsitarė, arba atsiskė betką rusams parduoti.

Viena radijo stotis paskelbė, kad koks tai rusų tankų dalinys galės duoti kareiviams tik po 6 bulves, Miestų ir miestelių sienos buvo nuklijuotos rusus užgaunantais užrašais, pilnais sąmojo ir humoro. Štai keletas pavyzdžių: «Didelė rusų ginklų paroda Vaclavo aikšteje. Įėjimas laisvas išėjimas negarantuotas». «Vokiečiai norėjo mus pavergti 1.000 metų, rusai — amžinai». «Rusai atėjo! Slėpkite laikrodžius ir moteris».

Nusileidimas, asaros neviltis

Gavę informaciją apie tokį čekoslovakų «bendradarbiavimą» su okupantais, rusai atskirais lėktuvais nuvežė Čekoslovakijos ministerius į Maskvą ir pradėjo derybas. Pradžioje Brežnevas grąšė, kad dalį Čekoslovakijos prijungs prie Rusijos, o bohemią ir Moraviją pavers karinėmis rusų prefektūromis. Tačiau pamatė, kad čekoslova-

kų tas nebaugina, rusai pradėjo nusileisti. Čekoslovakai sutiko įvesti spaudos cenzūrą, panaikinti tris partijas ir politinius klubus ir glaudžiai bendradarbiauti su Rusija ekonominiais klausimais. Rusai prižadėjo tuojau išvesti kariuomenę iš miestų, o iš viso krašto tada, kai padėtis pasidarys «normali». Čia ir lieka didelis klausimas, į kurį kiekviena partija — Rusija ir Čekoslovakija — gali savaip atsakyti.

Kai Dubčekas grįžo į Pragę, jo kaktoje buvo maža žaizda. Jo rankos drebėjo, o reti plaukai atrodė pražilę. Eidamas į ministerių posėdžių rūmus, jis apalpo. Ministris pirmininkas Černik prisipažino, kad jo gyvybę išgelbėjęs prezidentas Svoboda. Pats prezidentas, kalbėdamas tautai, pravirko. Su ašaromis kabėjo ir Dubčekas, aiškindamas tautiečiams Maskvos derybų rezultatus. Kartais jo balsas nutrūkdavo ir toji pertrauka būvo iškalbesnė už jo žodžius.

Sužinoję, ko Maskva iš jų pareikalavo, čekoslovakai nusivylė. Kai kurie parlamento nariai tvirtino, kad parlamentas to susitarimo nepatvirtins. Tačiau išgirdęs iš Dubčeko ir ministrų apie Maskvos derybų eigą ir būdą, parlamentas nusileido ir tą sutartį priėmė. Bet kitos išeities jie ir neturėjo. Juk ministris pirmininkas Černik žurnalistas prisipažino, kad rusai jam įsakė suimti 2.000 inteligentų ir pašalinti iš komunistų partijos visus, kurie pritarė naujoms reformoms. Jis pats, Černik, ragino gabiausius žmones apleisti kraštą, kol dar yra galima. Austrijos valdžia sako, kad Vienos mieste yra 20.000 čekoslovakų, paėmusių nuo rusų. Nežinia, kiek pabėgo į Jugoslaviją ir kitas kaimynines valstybes. Vakarų Europoje priskaitoma apie 60 000 čekoslovakų turistų, kurie pratęsė savo vizas ilgesniam laikui ir dairosi, kas bus toliau. Nors Dubčekas ragino visus grįžti į tėvynę, bet niekas nesiskubina

namo.

Atbaido kompartijos

«Visos komunistų partijos užsienyje turi remti Sovietų Sąjungą, nes ji yra revoliucinio sąjūdžio atrama visuose kraštuose». Taip sakė Stalinas 1925 m. Luigi Longo, dabartinis Italijos komunistų partijos pirmininkas yra kitos nuomonės ir neseniai rašė, kad Italijos komunistų partija nedalyvaus Maskvos konferencijoje, šaukiamoje lapkričio mėnesį, jei rusai neapleis Čekoslovakijos. Ernst Fischer, Austrijos komunistų šūlas, mano, kad reikėtų sušaukti laisvojo pasaulio komunistų konferenciją ir pradėti komunistų sąjūdį nepriklausomą nuo Maskvos.

Labai galimas dalykas, kad rusai, trypdami Čekoslovakijos laisvę, atbaidys nuo savęs jau ir taip negausius draugus ir pasiliks vieni ir izoliuoti. O tai būtų didžiausias Rusijos komunistams smūgis. Matyt, kad tai nujaučia ne tik Dubčekas, bet ir Brežnevas. Todėl jie sutarė vėl derėtis. Lazda turi du galus, ir Brežnevas, bandydamas Dubčeką nuverstti nuo sosto, gali ir pats jo netekti. Smurtu pagrįstoje politikoje nieko nėra amžino, ir kas šiandien kasa duobę kitam, tas anksčiau ar vėliau gali pats įpulti į ją.

VAK. VOKIETIJOS KATALI KAI padeda Pietų Amerikai... Esseno mieste įvyko ne taip senai «Adveniat» draugijos susirinkimas, vadovaujant vyskupui Hengsch. Susirinkimas nutarė skirti Pietų Amerikos Bažnyčioms 20 milijonų DM arba apie 5 milijonus dolerių. Daugiausia teks Argentinai ir Brazilijai, ypač jų kunigų seminarijon. Pinigai surinkami bažnyčios Advento ir Gavėnios metu.

KAT. JAUNIMO TARPT. KO GRESAS įvyko Vak. Berlyne. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Dom Helder, Recife arkivyskupas. Jis pasižymi socialiniu radikalumu. Savo kalboje jis reikalauja skubių reformų. Pagal jį, P. Amerika gyvena priešrevoliucijos metą.

Tarpt. Olimpiados Meksikoje metu bažnyčios olimpiados zonoje pavestos įvairių konfesijų tikintiesiems, kad jie galėtų turėti savo pamaldas. Olimpiados pabaigoje bus pamaldos už pasaulio taiką.

SKAITYKITE IR PLATINKITE VIŠNINTELI PIETŲ AMERIKOS SAVAITRAŠTI «MŪSŲ LIetuVA»

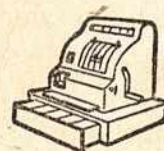
ĮSIDĖMĖTINI ADRESAI LIETUVOS ATSTOVYBES URUGUAY, MONTEVIDEO:

p. Anatol Grišonas, Ciudad de Paris 5836, Tel. 50-2180. Veikia kasdien prieš piet.

PIGI IR GERA KOKYBĖ!

Česlovas Jakiunas

Parduoda ilgam išsimokėjimui raštinėms, krautuvėms ir kitiems tikslams rašomas, skaičiavimo, kasos registravimo mašinas (registradoras), su fabriko garantija vieniems metams.
 Raštinė: Rua Newton Prado, 686, Tel. 52-2289, S. Paulo
 Tautiečiams didelė nuolaida.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas pasiuvimas, LAURO SANDRÓN vyriškų rūbų

SIUVYKLOJE LAURO

Rua do Orfanato, 686, — V. Prudente — Fone 63-5294
 São Paulo

Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui / teikite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybę ir kainą

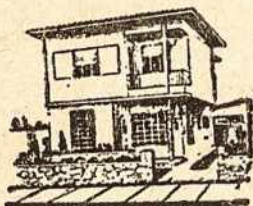
Stasys Lapienis

naujose patalpose parduoda įvairias statybos medžiagas bei visokius namų reikmenis.

Naujasis adresas:

DEPOSITO PARATODOS

Avenida Sapopemba, 5761, V. Guarani

Metalurgica ARPRA LTDA.

METALÚRGICA — FABRICAÇÃO DE PEÇAS PARA AUTOMÓVEIS

ESTAMPAS, PEÇAS ÊSTAMPADAS E FERRAMENTAS

Rua Marechal Malet, 97 - 125 Tel. 63-5821 — V. Zelina
 V. Prudente

Caixa Postal 371 — São Paulo

VIENINTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

IRMAOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas Kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, sitikinkite ir visados naudokite!

Rua Dino Bueno, 643
 Telefones: 220-1748, 220-1751 e 220-1752

Caixa Postal 3967 — SÃO PAULO

LIETUVIŲ BAŽNYČIA VILA ZELINA: Rua Inacio ir Av Zelina, Mons. Pio Ragaziņskas, Tel. 63-5975.

Šv. Juozapo Vyrų Brolijos Pirmininkas p. Jozas Mateionis, Rua Iatai, 150 — Casa Verde, Tel. 51-4011.

TĖVAI JĖZUITAI: Rua Lituania, 67, Mooka — Tel 92-2262

LIETUVIŲ SAJUNGA BRAZILIJOS — Pirmininkas p. Aleksandras Bumblis, Rua Gen. Fonseca Teles, 606 Tel. 81-6423.

Iždininkas p. JURGE GARŠKA, Rua Oratorio, 3093, Alto da Mooka.

LIETUVIŲ KALBOS

PAMOKOS S. PAULY:

V. ANASTACIO, Rua Camacan, 625 — trečiadieniais 18,30 val.

MOOCA, Rua Lituania, 67 šeštadieniais 14 val.

LIETUVIAMS PAMALDOS LAIKOMOS

V. Zelina parapijoje kasdien ir kiekvieną sekmadienį, kaip iki šiol

Mooka r. Lituania, 67 Lietuvių Namų koplyčioje:

Sekmadieniais ir šventadieniais 8,00 ir 17,00 val. Darbo dienomis 7 ir 7,30 val., arba atskirai susitarus dėl laikų kai turimos metinės ar 7 dienišios

špažintys čia klausomės kasdieną prieš mišias,

Pirmą mėnesio sekmadienį Parque das Nações 10 val. V. Carolina 15 val.; Casa Verde, 17,15 val.

Antrą:

Jaçana klierikų kopl. 8,30 val Bom Retire, 10 val Utinga 16,30 val.,

Trečią:

Agua Rasa 8,30 val., Moinho Velho 11,30 val., Lapa 16,30 val.,

Paskutinį:

Vila Anastacio 8,30 val., Vila Bonilha 11,15 val. V. Prudente 18 val.

RIO DE JANEIRO

Lietuvių radio valandėlė «A voz da Lituania» yra transliuojama KETVIRTADIENIAIS 18 val. 40 min.

MŪSŲ Lietuva

RUA LITUANIA, 67 — MOÓCA — SÃO PAULO, 13

Siandien vaziuojam piknikan i PRAIA GRANDE

AUTOBUSAI IŠEINA 6 VAL. IŠ CASA VERDE, MOKOJE
IŠ RUA LITUANIA IR IŠ VILA ZELINOS.
PASKUTINĖ PROGAI

PAS KUN JUOŽĄ

ŠEŠKEVIČIŲ (DĖDĖ JUOŽĄ)

Teko nuvykti spalio mėn. 13 d. į pagalbą sunkių misijų darbą tarp brazilų dirbančiam kun. J. Šeškevičiui. Atlikiau 16 valandą šv. Mišias Bororėnes kun. J. Šeškevičius buvo sutrukdytas dėl ruošiamos procesijos kitame provincijos už Santo Amaro esančiame Barro Branco miestelyje.

Paklausiau, kiek turi tokių koplyčių, kur laikomos pamaldos? Sako — 14. Spinduliu būtų apie 70 kilometrų. Tik kunigas J. Šeškevičius gali tokį plotą apibėgioti, aplankyti ligonius, suruošti pamaldas, sukelti lėšų kad galėtų pastatyti naujas koplyčias ir bažnyčias.

Barro Branco vietovėje jau stovi gana didelė bažnyčia, tik dar neįrengta. Pereitais metais jau joje laikė pamaldas, nors dar buvo tik sienos, be stogo. Dabar jau uždėtas stogas ir ruošiamu kermošium nori sukelti pusantro milijono senų kruzeirų, kad galėtų įvesti elektros šviesą.

Liet. kunigas Juozas visuo met pakilioj dvasios, pilnas energijos ir darbuojasi grynai Dievo garbei ir sielų išganymui, nors savo apylinkėl neturi nė vienos lietuviškos šeimynėlės.

J. Bružikas, S. J.

UŽSIMOKĖJO UŽ M. L.

Po 10 ncr.: P. Griškonis, N. Stasiulionis, Jonas Budzilas, Juozas Šiurkus.

DR. ANTONIO SIAULYS

C. R. M. 10.647

Cirurgião da Santa Casa de São Paulo
Medico da Cruzada Pro-Infancia
Especialista em Obstetricia pela Maternidade de S. Paulo
Clinica de Adultos e Crianças — Molestias de Senhoras
Partos — Operações
Horario: Das 12 as 14 e das 19 as 21 horas
Consultorio e Residencia RUA DOS TRILHOS, 1576
Mooca, Fone 92-3991

Atende-se com hora marcada

DR JONAS NICIPORCIUKAS
Cirurgião Dentista
p/ Universidade de São Paulo
RAIOS X

Consultorio: Rua Capí Pacheco Chaves, 1286,
Vila Prudente, Tel. 63-5362

IEŠKAU

AŠ, ČINČIKAITĖ VERONIKA, duktė Ko to, ieškau savo pusbrolių Činčių Kosto, Kazio ir Leono, sūnų Juozo.

Jeigu kas žino, prašau parašyti: Vilniaus, Petro Cvirkos 2 bu o 13.

PAIEŠKOMAS

Jonas Švirikas, gim. 1913 m. Išvykstant jam į Braziliją buvo Juzės Šimkutės išūnytas, o ji ištekėjo už Varpučanskio, Paieško Torukienė Elena per ML redakciją.

DĖKOJA A. A. KUN.

K. MILIAUSKO SESUO

Jo sesuo Albina laiške T. J Bružikui 3 rugsėjo rašo:

«Mielas ir brangus Tėveli! Sužinojusi apie brolio Kaziuko mirtį, rašau Jums laišką su didžiausiu liudesi. Taip iš skausmo verkiau kaip maža mergaitė. Juk Kaziukas buvo taip geras ir malonus! Jo laiškais aš susiramindavau, jis mane užjausdavo, pa guosdavo... Nors senai bebuvau gavusi nuo jo laiškelį, bet tikėjau, kad dar pasveiks, gal aplankys mane jo švelnūs žodžiai. Liūdna dabar, bet ką padarysi — tokia Dievo valia!

Kai pats galėjo parašyti, skųsdavosi vargšelis savo ligom. Geriau, kad Dievas jį pasiėmė pas save, negu sirgdamas būtų ligiau kitiems našta, be savų, be savo krašto.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA

kviečia visus tautiečius spalio 26 d. 20 val. į

PAVAŠARINI SUSIPAŽINIMO POBŪVI

dr. Kudirkos vardo rūmuose, rua Lituania, 67, Mooca,

Idomi programa, šokiai, bufetas,

Naudokitės proga — lėjimas nemokamas

Kad taip būtų sirgęs savo krašte, nors būtume aplankę tokioj sunkioj ligoj.

Skaudu prisiminti jo visą gyvenimą ir ligą, ir tai, kad negalėjome nei į paskutinę kelionę palydėti jį! Mirtis ne gailėstingai išplėšė jį iš mūsų tarpo, palikdama neišgydomą žaizdą širdyje.

Mielas Tėveli, parašykite, ar buvo suteikti jam Sakramentai prieš mirtį, kadangi jis nebegalėjo eiti savo pareigų. Ar kas nors matė, kai mirė, kur buvo pašarvetas, ar buvo atvykę jo bendradarbiai, kai jį lydėjo? Kas viską tvarkė? Gal liko skolingas kam? Dėkoju visiems, kas slaugė jį ir prižiūrėjo!

Prašau laidotuvių nuotraukų, o jei nėra, tai nors kapa nufotografuokite ir atsiųskite, jei sąlygos leidžia. Parašykite, kurią dieną miręs. Sudievy!

«LAIŠKŲ LIETUVIAMS» STRAIPSNIO KONKURSA

Skelbia «Laiškų Lietuviams» žurnalo redakcija. Rašinio (straipsnio, vaizdelio ir pan.) tema: «Tolerancija ir ištikimybė principams, kryžiuojantis pažiūroms ir nuomonėm». Konkurso terminas — 1969 m. vasario 1 d. Skiriamos premijos trys — 100, 50 ir 25 dol. Ta pačia tema skelbiama konkursas ir jaunimui (ne vyresniam 20 metų) su I premija 50 dolerių ir II premija — 25 dol.

LIETUVIS CHIRURGAS DENTISTAS

DR. ALBINAS J. BENDŽIUS

Clinica — X spinduliai — Protezė — Ortodontia
diplomuotas São Paulo Universitete
Consultorio: Rua 12 de Outubro, 63, 1.º Andar, Sala 108,
(lėjimas iš Loja Ducal). Priima nuo 15 iki 19 val.

Dr. Victor Pedro Sculytis

Cirurgião dentista pela Universidade S. Paulo

C. R. O. S. P. Nr. 727

Clinica de adultos e crianças Fluor — RX —
Alta rotação

Endodontia e ortodontia movel (ortopedia),

Taisomi kanalai ir kreivi dantys.

Rua França Carvalho, 121, Moóca,

Arti Dr. Vinco Kudirkos mokyklos rūmų.

LIETUVĖ ADVOKATĖ

IRENA GRITĖNAS—SPINA praneša savo tautiečiams, kad ji priima klientus savo raštinėje, esančioje Largo 7 de Setembro, 52 6º andar, sala 607 (priešais Ferum), nuo 16 iki 18 val.

Taip pat ji kviečia įrašyti į steigiamą juridinę organizaciją "Lietuva", kurios nariai už mažą mėnesinį mokėsnį gauna šias lengvatas: 1) konsultas dovanai, 2) taip pat visos informacijos ir laatsinkymai, 3) juridinė orientacija ir 4) už specialią kainą daromi inventarai, iškraustymai ir nejudomų turtų administravimai.

ATSKIRO

KAINA 0,20

POPIEŽIUS APLANKĖ LIETUVI

Vatikano įstaigose, pagal Vatikano Koncilijaus pageidavimą ir popiežiaus parėdymą kaskart daugiau dirba italų ir kitų tautų specialistų. Tuo būdu yra paaugęs ir amerikiečių kunigų skaičius Vatikano įstaigose.

Tiems JAV kunigams yra pastatytas specialus centras, pavadintas mirusio kardinolo Stritch vardu, Neseniai Šv. Tėvas pašventino tas dvi penkių aukštų vilas. To centro vyresnioju yra paskirtas lietuvis prel. P. Marcinkus, kilęs iš Cicero prie Čikagos. Prel. Marcinkus dirba Vatikane ir daug kur talkina popiežiui. Jis ypač atlieka parengiamuosius darbus, kai popiežius vyksta į užsienį, ir būna vertėjas. Taigi, prel. Marcinkus yra Pauliui VI gerai žinomas.

Nesenai popiežius padarė vizitą prel. P. Marcinkui. Popiežius prelatą Marcinkų pavadino «mūsų brangių ir gabiu bendradarbiu».

Olga Gražutė Kuzmickaitė ir Viktoras Mickevičius šį šeštadienį, Vila Zelinoj, sumainys žiedus. Daug laimės naujo gyvenimo kelyje.

Praejusį sekmadienį, Vaikė Savaitės proga, Lietuvių Katalikų Bendruomenės choras, pagerbė choristų vaikus. Valdyba įteikė būsiamiems choris tams po dovanėlę Gi mažiukai irgi išpildė programą padainuodami ir padeklamuodami.

TARYBOS SUSIRINKIMAS

Pranešama, kad spalio 18 dieną, 20 valandą, Vinco Kudirkos rūmuose, rua Lituania, 67, Mookoje, šaukiamas Brazilijos Lietuvių Bendruomenės susirinkimas. Visi Tarybos nariai yra kviečiami susirinkime būtina dalyvauti.

Kun. J. Šeškevičius

Tarybos pirmininkas.

«MŪSŲ LIETUVOS» REDAKCIJAI IR ADMINISTRACIJAI, TAIP PAT IR SÃO PAULO LIETUVIAMS JĖZUITAMS GALITE SIŪSTI LAIŠKUS ŠIUO ADRESU

CAIXA POSTAL 4421,
S. PAULO, BRASIL.

